

Leváltották a Maros Megyei Klinikai Kórház menedzserét

## Kinevezték az új vezetőt



A Maros Megyei Klinikai Kórház adminisztratív épülete

Fotó: Nagy Tibor

Az utóbbi napokban folyamatosan arról értesültünk, hogy a Maros Megyei Klinikai Kórház fertőző betegeket ellátó klinikáján rendben zajlik a koronavírussal diagnosztizált betegek ellátása, valamint további előkészületek is történtek a több és súlyosabb eset fogadására. Ezzel szemben csütörtökön délután Mara Togănel, a kormányhivatal vezetője 2020.04.02-i 113-as rendeletével leváltotta tisztségéből dr. Ovidiu Girbovan kórházmenedzsert a szükségállapot idejére, azzal az indoklással, hogy hivatali kötelességének tel-

jesítésében hiányosságok voltak. Ugyanakkor a 114-es rendelettel dr. Porav Hodade Daniel urológus főorvost nevezte ki az intézmény élére.

Bodolai Gyöngyi

„Ahhoz, hogy minél eredményesebben és gyorsabban lehessen eljárni a COVID-19-cel való küzdelemben, olyan emberekre van szükség, akik (Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje  
**IDEJÉBEN**  
megújítani előfizetését!  
Ha előfizet,  
**BIZTOSAN**  
kézhez kapja  
**FÉLÁRON!**  
Telefon:  
**0742-828-647**

### Ma már csak emlék

De micsoda emlék! Egy ilyet biztos megőriz az emlékezet. És akár a slágersort is címbe emelhetem, mert az egykor átélt találkozás emberi hitele és érzelmi intenzitása felülírja a hajdanvolt dal édeskés nosztalgiját.

3.

### Sánta Csaba derűs bronznépszerűsége

A szovátai szobrászművész április 6-án tölti 56. esztendőjét. Alkotóereje teljében hallat magáról egyre gyakrabban. Jelenleg éppen a marosvásárhelyi Bernády Házban kellene örülnünk válogatott kisplasztikáinak. A rég beütemezett terv szerint március 27-én kellett volna nyílnia a tárlatnak, lelkesen készült rá, hiszen bőven van mit felmutatnia, sok figyelemre méltó alkotása készült az eltelt három évtizedben, amióta a művészi pályára lépett.

4.

### Ülj veszteg!

Pandémiák idején hatalmasra dagad a világvége-hangulat, s a nyomában hömpölygő pánikhullám. A hordalékban pedig ott tapicskolnak a szélhámosok, akik panaceákkal, tűzijátékkal és rózsaszín lufikkal árasztják el a piacot.

6.



**OPTICA OPTOFARM**  
A látás szakértője

#### Szolgáltatásaink:

- > kontaktlencse-felírás és rendelés
- > ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- > mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- > a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- > kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- > korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- > szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- > új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- > terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

#### Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

#### Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

#### Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

### HELYSZÍNELÉS



ÁPRILIS

**4., szombat**  
A Nap kel  
6 óra 55 perckor,  
lenyugszik  
19 óra 56 perckor.  
Az év 95. napja,  
hátravan 271 nap.

**Isten áldásával**


Ma **IZIDOR**,  
holnap **VINCE** napja.  
**VINCE:** a latin Vincentius rő-  
vidülése. Jelentése: győztes.

\*\*\*

**IDŐJÁRÁS**

Többnyire  
napos idő

Hőmérséklet:  
max. 15 °C  
min. 2 °C



**VALUTAÁRFOLYAM**  
BNR – 2020. április 3.

1 EUR	4,8286
1 USD	4,4674
100 HUF	1,3246
1 g ARANY	231,4961

Veszélyességi pótlék a panémia idejére

## 500 eurós bónusz a koronavírus-fertőzöttek ellátó egészségügyieknek

**A koronavírus-fertőzöttek ellátó orvosoknak és más egészségügyi alkalmazottaknak juttatandó 500 eurós bónusz tulajdonképpen veszélyességi pótlék a pandémia idejére, jelentette ki Nelu Tătaru egészségügyi miniszter csütörtökön este.**

„Ez egy veszélyességi pótlék, amelyet a pandémia idején kap a koronavírus-fertőzött páciensekkel kontaktusba kerülő egészségügyi személyzet” – magyarázta Tătaru, hangsúlyozva, az egész országról van szó, nem csupán Suceava megyéről.

A kórházigazgatóknak jelenteniük kell, hogy az általuk vezetett intézményben mely osztályokon kezelnek koronavírusos pácienseket, és azon osztályok személyzete részesülni fog a 2500 lej értékű veszélyességi pótlékban a járvány ideje alatt, tette hozzá a miniszter.

Klaus Iohannis államelnök csütörtökön, a Ludovic Orban miniszterelnökkel, Nelu Tătaru egészségügyi miniszterrel, Alexandru Moldovan Suceava megyei prefektussal tartott távértekezlet előtt kijelentette, hogy havi bónuszt kell kapniuk a koronavírus-fertőzöttek ellátó orvosoknak és más egészségügyi alkalmazottaknak, ezért felkérte a kormányt, uniós alapokból biztosítsa a juttatást.

Iohannis hangsúlyozta, az egészségügyi alkalmazottak a világjárvány elleni küzdelem első vonalában harcolnak, és „nagymértékű stressznek vannak kitéve”. „Mi bízunk bennük, beléjük vetjük minden reményünket, nagy elvárásaink vannak velük szemben (...), és el kell ismerni, hogy ebben a helyzetben a szép szavaknál kicsit többre van szükség” – érvelt az elnök. (Agerpres)

## Koronavírus-fertőzésben hunyt el egy 70 éves férfi

Maros megyében április 2-án jegyezték a második koronavírus-fertőzéses halálesetet. Egy 70 éves Maros megyei férfi hunyt el, aki április 1-jén specifikus tünetekkel jelentkezett a marosvásárhelyi sürgősségi klinikai kórháznál felállított szűrőosztáronál. A beteg lázas volt, köhögött és nehezen lélegzett. Pár órára rá állapota súlyosbodott, és elhunyt. Április 2-án a teszt eredménye igazolta, hogy koronavírus-sal volt fertőzött. A férfi más krónikus betegségeiben, szív- és érrendszeri bántalmakban, magas vérnyomásban szenvedett.

Az epidemiológiai kivizsgálás folyamatban van.

**Maros megyében 55 fertőzött van**

A megyében április 3-án 55 koronavírus-sal fertőzött személyt tartottak nyilván, 361-en karanténban, 7895-en otthoni elkülönítésben voltak, 86-an fertőzés gyanújával kórházba vannak utalva. (mezey)

**NÉPÚJSÁG**  
ÖNÁLLÓ  
MAROS MEGYEI NAPILAP  
Kiadja az IMPRESS KFT.  
FŐSZERKESZTŐ:  
Karácsonyi Zsigmond  
LAPSZERKESZTŐK:  
Aniela Imola  
Benedek István

**MUNKATÁRSÁK:** Aniela Imola, Bodola Gyöngyi, Farcádi Ágnes, Mönchhárt Borbála, Mozoș Sarolta, Mozoș Edina, Kárai Nagy Bolonc, Nagy Mária Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szar Pálósy Prisca, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.  
**TÖRDELÉS:** Makrai Katalin, Melkei Mária, Vajda Gyöngyi.  
**FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Emő – e-mail: reklam@e-nepujasg.ro, tel.: 0742-828-647.  
**REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-101265-268-854. **APRÓHIRDETÉS:** Petros Emilia.  
**SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dozza György Ut 9. szám. I. emelet. Internet: www.e-nepujasg.ro E-mail: nepujasg@e-nepujasg.ro  
Telefon: titkárság: 0235-209-730 és tel/fax: 0235-209-270, közönségszolgálat: 0995-410-440, 0235-296-790. Nyomda: Pa at.ro.  
A szerkesztőség véleménye nem felel meg azonos a szerzők véleményével.  
**Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.**  
**Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9-15 óra, péntek: 9-14 óra között, szombat: vasárnap: zárva.

## Kinevezték az új vezetőt

(Folytatás az 1. oldalról)

megértik a helyzet súlyosságát, és folyamatosan szem előtt tartják a megye lakóinak egészségét” – áll a prefektúra közleményében. A leváltott menedzsernek a fertőzöttek kezelésére alkalmas helyiségek késedelmes berendezését, az egészségügyi személyzet elosztásában, a védőfelszereléssel és anyagokkal való ellátásukban észlelt hiányosságokat veti a szemére a prefektus.

Döntését **Péter Ferenc**, a Maros Megyei Tanács elnöke egyoldalúan nevezte, ami veszélyes irányba viheti az egészségügy központosításának lebontását.

„A szükségállapot olyan jogköröket ad a prefektusnak, hogy akár a versenyvizsga után tiszttségbe került kórházigazgatót is egyetlen tollvonással fel tudja menteni. Elhamarkodott intézkedésnek tartom ugyan, de tudomásul vettem. Dr. Ovidiu Gîrbovan mintegy fél éve vezeti az intézményt. Neki is köszönhető, hogy ebben a pillanatban a kórházunk az ország egyik legfelkészültebb egészségügyi intézményeként néz a járvány elé. Köszönöm neki és a kórház minden alkalmazotjának az elmúlt hetekben végzett megfeszített munkát a megye lakosainak egészsége érdekében.”

„A Maros Megyei Klinikai Kórház megfelelőképpen fel van készülve a koronavírusos betegek fogadására. A megyei tanács által az elmúlt két hétben kiutalt 3,7 millió lejből új orvosi eszközökkel és berendezésekkel bővítették a kórház felszereltségét, a védőfelszerelés- és fertőtlenítőszer-

készletet kiegészítették. Több mint huszonezer sebészeti maszk, több mint ötvenezer sebészeti kesztyű, csaknem félmillió vizsgálatokhoz használt kesztyű és csaknem kilencezer orvosi védőöltözék áll a személyzet rendelkezésére. Emellett újabb szállítmányok érkeznek.

A járvány első szakaszában a koronavírusos betegeket a fertőző betegségek klinikája fogadta és látta el. A mai naptól kezdődően azon koronavírusos betegeket is el tudják látni a Gheorghe Marinescu u. 1. szám alatti kórház-épületben, akik más betegségeiben is szenvednek (urologia, gasztroenterológia, belgyógyászat, sebészet, kardiológia). Ugyanebben az épületben van egy intenzív terápiás részleg 12 lélegeztetőgéppel a súlyos betegek számára. A Gheorghe Marinescu utcai kórház-épület mellett a régi szülészeti klinikán, a tüdőklinikán, az 1-es pszichiátriai klinikán is zajlanak az előkészületek a koronavírusos betegek fogadására, illetve annak érdekében, hogy a felsorolt kórházakban helyet lehessen felszabadítani. Több más klinikát is átszervezték, hogy befogadják az elköltöztetett osztályokat, ahol a nem koronavírusos betegeket kezelik.”

Péter Ferenc szerint a csütörtöki döntéshez hasonló intézkedések veszélyes irányba vihetik az egészségügyi decentralizációt. „Az ország nagyon lassan lépegetett előre a decentralizáció útján. Az ilyen döntések az elmúlt tíz év munkáját teszik semmissé. A kormány akkor sem kérdezte meg a véleményünket, amikor arról döntött, hogy a minisztériumhoz tar-

tozó új kórház, sürgősségi kórház helyett a város különböző részein működő, a megye fenntartásába tartozó intézményt nevezi ki koronavírusos kórháznak. Szerencsére az elmúlt években sok pénzt fordítottunk a kórház fejlesztésére.”

„A Maros Megyei Tanács továbbra is eleget tesz jogi feladatainak, és minden lehetséges támogatást megad a járvány megfékezéséhez, azonban a Maros Megyei Klinikai Kórházban hozott döntésekért ezután a prefektus által kinevezett új vezető felel” – olvasható a megyei tanács elnökének közleményében.

Érdeklődésünkre **dr. Ovidiu Gîrbovan** szülész-nőgyógyász főorvos, a leváltott kórházmenedzser elmondta, a lehetőségek függvényében megtette a kötelességét mind a kórház felszereltségét, mind a betegek kezelésére elkülönített ágyakat, kórtermeket illetően. Annál is inkább szíven viselte a helyzetet, mivel a felesége infektológus, így nagyon is tisztában volt a helyzettel és a szükségletekkel. Abban a tudatban, hogy kulcsrakészzen adja át a kórházat utódjának, a volt menedzser elmondta, aláveti magát a prefektus döntésének.

A Szociáldemokrata Párt időszakos kiadványa, a Telegraful de Mureș önkényesnek nevezi a prefektus döntését, és részletesen beszámol a dr. Ovidiu Gîrbovan által hozott intézkedésekről. Egyéb adatok mellett a távozó menedzser megköszönte a klinika munkaközösségének erőfeszítéseit, és a megyei tanáccsal, valamint annak elnökével való zavartalan együttműködést.

## Ezer arcmaszkot adományoztak a megyei sürgősségi klinikai kórháznak

**A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal képviselői pénteken mintegy ezer arcmaszkot juttattak el a Maros Megyei Sürgősségi Kórháznak. Az adomány egy helyi magánvállalkozótól származik – nyilatkozta a Népújságnak Cosmin Blaga, a hivatal sajtószóvivője. Blaga hozzátette: ígéret van arra, hogy jelentős mennyiségű egyszerű használatos védőruhát is felajánlanak kórháznak, amint a szállítmány megérkezik, szétosztják.**

A szóvivő hangsúlyozta, a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal múlt héten értesítette a prefektúrát, hogy a Mihai Eminescu Ifjúsági Ház, valamint a víkendtelepi Sportakadémia szobáit felajánlja azoknak az egészségügyi dolgozóknak, akik úgy döntenek, hogy családjuk védelme érdekében nem mennek haza, hanem beköltöznek ezekbe a helyiségekbe. „Mintegy 100 férőhelyet tudunk felajánlani az orvosoknak, az egészségügyi személyzetnek, azzal a feltétellel,

hogy ha elfogadják a szállást, a szükségállapot teljes ideje alatt itt kell lakniuk, nem mehetnek haza a családjukhoz” – mondta Cosmin Blaga, hozzátéve, a prefektúrához már többen is nyújtottak be kérvényt. (antalfi)



Fotó: Nagy Tibor

## Hirdetőink figyelmébe!

A koronavírus-fertőzésveszély miatt kialakult rendkívüli egészségügyi helyzetre való tekintettel felhívjuk hirdetőink figyelmét, hogy hirdetések feladhatnak a szerkesztőségben, a nepujasg.ro weboldalon levő online felületen is, vagy beküldhetik e-mailen a reklam@e-nepujasg.ro címre.

Érdeklődni a 0265/268-854-es  
vagy 0742-828-647-es telefonszámon, 9-14 óra között.

Hirdessen Maros megye  
legolvasottabb napilapjában!

**NÉPÚJSÁG**

Kényelmesen megteheti  
online is.



642357900000  
ISSN 1220-3475 (print)  
ISSN 1584-3238 (online)



# Műzsa

SZERKESZTETTE:  
NAGY MIKLÓS KUND  
1430. sz., 2020. április 4.

Juhász Gyula

## Tavaszi éj

*Feketefátylas ég alatt  
Mezők és tornyok alszanak.*

*Alszik Milano, Moszkva, mind,  
A vágyaink és bajaink.*

*De lenn az áldott föld alatt  
A szent csírák nem alszanak.*

*Az örök erjedő erők,  
Dúsan, vígan gerjednek ők.*

*Szívek hamvából ég fele  
Nő, nő az Élet gyökere.*

*Örök törvény parancsa szól  
S egy éj során száz hant alól*

*A sarj kikél s minden felett  
Arany napunk is fölnevet!*

\*1883-ban ezen a napon született a költő. Elhunyt 1937. április 6-án.



Tordai-hasadék... Simon Zsolt grafikája

## Ma már csak emlék

De micsoda emlék! Egy ilyet biztos megőriz az emlékezet. És akár a slágersort is címbe emelhetem, mert az egykor átélt találkozás emberi hitele és érzelmi intenzitása felülírja a hajdanvolt dal édeskés nosztalgiját. Egy fotó indította el bennem az emlékezést a színházi világnap táján. Régi fényképek közt tallózva bukkantam az értékes pillanatszerű felvételt. 1992 júniusában készítette Karácsonyi Zsigmond kollégám a budapesti Nemzeti Színház marosvásárhelyi vendégszereplésének utolsó estéjén, az Advent a Hargitán nagy sikerű előadása után a helyi Nemzeti Színház előcsarnokában, amikor már elkezdődött a poharazgató, lazább eszmecsere, a történetmesélés, anekdotázás, a baráti csevej. Néhányan a média képviselői közül félrehívtuk az est két legillusztrisabb egyéniségét, a dráma szerzőjét, Sütő Andrást és jó barátját, a nemzet színészét, Sinkovits Imrét. Sokan voltak az összejövetelen, a márvány lépcsősoron

találtunk helyet, de hosszasan és jól elvöltünk ott. Mindenki belefeledkezett a hangulatos, vidám, komoly húrokat is pengető beszélgetésbe, ami inkább monológyszerűen zajlott, mint párbeszédszerűen. A színmű Bódi Vencelét alakító vendég vitte a prímet, szokás szerint sziporkázva. Sütő András, akinek sok viszontagságot megért darabját pár nappal a 65. születésnapja előtt játszhatta el itthon a jeles budapesti társulat, csak ritkán, röviden szólt közbe, szította a művész mesélőkedvét egy-egy magvas, szellemes vagy tréfás gondolattal. A civilben, korondi taplósapkában is az egyik szerepről a másikra váltó Sinkovits úgy intézte szavait a szerzőhöz, hogy közben percig sem feledte éltető elemét, a játékot. Megállíthatatlan lendülettel, lenyűgözően és élvezetesen mesélt. Ezt a fotón a három újságíró – Jászberényi Emese, N.M.K. és Kelemen Ferenc – arca is jól tükrözi. Felejthetetlen este volt ez számunkra, külön öröm, hogy a fényképre rátaláltam. Annál is inkább, mivel a képről hárman, az író, a színész és a rádiós Jászberényi Emese társaságát már csak így élvezhetjük, arra gondolva, hogy valahonnan fentről olykor ők is lenéznek ránk.

Ami akkor történt, ami a társalgás során elhangzott, azt akkor frissiben a Népújság Műzsa mellékletében megjelentettem, majd a 2006-ban megjelent *Míg a magnó összekapcsolt* című interjúkötetben is közzétettem. Már az is elég rég volt. Érdekes ma is pár bekezdést felidézni Sinkovits Imre történeteiből. (nk)



Fotó: Karácsonyi Zsigmond

## Mivel szolgálhatok?

*Sinkovits Imre marosvásárhelyi  
majdnem monológja*

Játékosság kell a gyarló, valós élet elviseléséhez. Ezt nem én találtam ki, édesapámtól, édesanyámtól, nagypapámtól tudom. És meg kell mondanom, hogy én játékos is vagyok. Te, András, Tamásira hivatkozol ilyen tekintetben. Hadd vágjak vissza, ez rád is vonatkozik. Ezért is ábrázolsz darabjaidban mindenkit embernek, még a negatív figurákat is. Tamásinál, nálad az ördög is ember. Különben én ördöggként kezdtem pályámat. Kurrah voltam a Csongor és Tündében, ördögfőika. Igaz, hogy Kárpáti Aurél nem fedezte fel az én alakításomban azt, ami azóta világprobléma. Azt írta a színbírálatában, hogy Sinkovits Imre tehetséges kezdő, kár, hogy az ördögfőikát cigánypurdásra vette. Nem értették meg az én másik ifjú törekvésemet sem, azt, hogy be akartam lopni a színházba a természettudományokat. Fiatalon „zsenialitással” felismertem Vörösmarty fizikai tanulmányainak hiányát.

Versenyt futnak bocskorral, palástban a darabban, visszajönnek, s csak lihegnek. Holott én azt tanultam, hogy a sebesség súrlódást okoz, nagy hőt fejleszt. Ezért én úgy tértem vissza a versenyfutásból a színpadra, hogy ördögfarkamon

csillagszóró volt. Sajnos nem értékelték az ötletet, sem az igazgató Major Tamás, sem a főrendező Marton Endre. Akkor 900 forint volt a fizetésem, abból 600 forint büntetést fizettem. Azóta közel fél évszázad telt el, és még annyi minden. Egyébként, ha azok az „aranyos, derék kommentisták” nem jönnek, én a bűdös életben ezen a pályán nem vagyok. Akkor azt a becsületes foglalkozást folytatom, amit édesapámtól örököltem. Hol is van a kellékem, hogy eljátsszam? Tudod, ő vendéglős volt. A karján a hangerlivel odament az asztalhoz, a vendéghez, és megkérdezte: Kérem, mivel szolgálhatok? Ez az ars poeticám, az édesapámtól. Ez az egyszerű, de magvas kérdés érvényes lehet minden mesterségre. Tőlem jöhetnek az elméleteikkel a modernkedők! Nekem fél lábam már az óbudai temetőben, én tudom, mi a szolgálat. Egy közösséget kell szolgálni. Ezt magyaráztam itt a gyermekeknek, a színháztáji növendékeknek. Közösséget, közös ügyet, közös gondolatot, emberséget, emberiséget szolgálni. Ennyi a dolog titka, nem több. Erről már mi ketten sokat beszélünk, írtunk, leveleztünk. Én hiszem, hogy igazunkról mindenkit meg lehet győzni.

# Sánta Csaba derűs bronznépessége

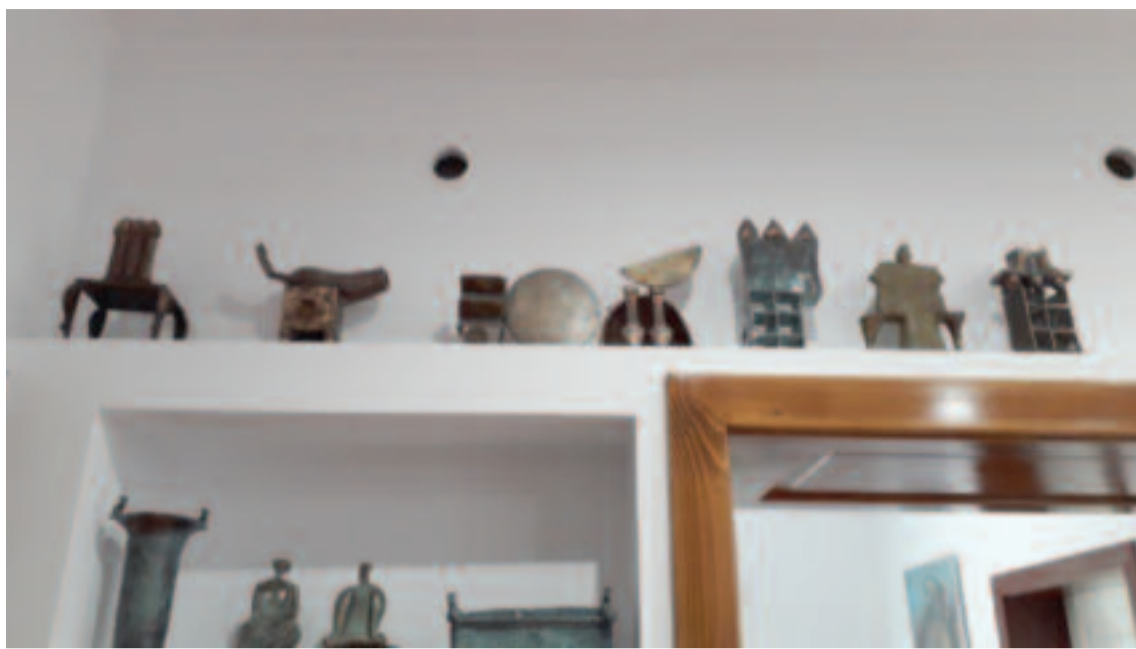
Gondolatok egy elnapolt kiállításról

Nagy Miklós Kund

A szovátai szobrászművész április 6-án tölti 56. esztendejét. Alkotóereje teljében halat magáról egyre gyakrabban. Jelenleg éppen a marosvásárhelyi Bernády Házban kellene örülnünk válogatott kispasztikáinak. A rég beütemezett terv szerint március 27-én kellett volna nyílnia a tárlatnak, lelkesen készült rá, hiszen bőven van mit felmutatnia, sok figyelemre méltó alkotása készült az eltelt három évtizedben, amióta a művészi pályára lépett. A megnyitót beharangozó plakát idejében felkerült a világhálóra, még akkor, amikor senki sem gondolta, hogy világhírűvé válik. Az eddigi munkásságát tükröző katalógus is összeállt erre az alkalomra. Csak éppen sem a szobrok, sem a kötet nem kerülhet még közönség elé. Hangsúlyozom, hogy még, mert a pandémia előbb-utóbb mégiscsak elmúlik, az élet visszaáll a maga megszokott medrébe, és akkor ez az esemény is bepótolhatóvá válik.

Az elmúlt hónapokban különben többször is felkerestem Sánta Csabát az otthonában, műhelyében. Egyik-másik látogatásról írtam is lapunkban. Nem csak saját műveit láthatam, fotóztam olyankor, azok a készülő vagy

már befejezett köztéri alkotások is érdekelték, amelyek az ő öntőműhelyében nyerték el végleges formájukat. A mester ugyanis nem csak az egyik leg-egyénibb hangú szobrászunk, de az egyik legjobb, legfoglalkoztatottabb bronzöntővé is vált az eltelt évtizedekben. Bethlen Gábor fejedelem impozáns szobormása ma is ott áll méltóságteljesen az udvarukon, várja, hogy Vásárhely főterére kerülhessen. A műhelyben magasodik egy másik markáns bronzalak, a szintén Harmath István által megformált Szent István-szobor. Ezt Budapestre szánták. Pár napja, amikor telefonon beszélünk, Sánta Csaba székelyudvarhelyi kollégájával, Berze Imrével dolgozott a székely anyavárosban felállítandó József Attila-bronzszobor véglegesítésén. Most azonban nem ezekről akarok beszélni, hanem az elnapolt kiállítás kapcsán a szovátai alkotó saját pasztikai világról. Az említett katalógusban több műkritikus, művészettörténész, művészeti író



Sánta Csaba kispasztikái a szobrász szovátai otthonában

méltatja a szobrász alkotói erőit, elemzi szobrászata sajátosságait. A kiadványt majd a későbbiekben külön bemutatjuk. Most azt az írást közöljük a kötetből, amely – lévén alulírott – a leginkább elérhető. A címe e gondolatok elején olvasható.

„Sánta Csaba is bekerült az erdélyi magyar szobrászok nem túl népes elit csapatába, amelynek köszönhetően mind többfelé érezhetjük, hogy újra miénk itt a tér, hisz munkájuk nyomán nagyjaink bronz- vagy kőmása közvetít számunkra fontos üzeneteket. Műemlékszobrászi feladatai miatt azonban ritkábban mintázhatja meg azokat a korfüggetlen, ám örökké időszerű, különös kis bronzgroteszket, derűs fémalakzatokat, amelyek eddigi sikereit meghozták, hírnevét öregbítették, és bizonyára neki is sok örömet szereztek születésükkor. Az elfoglaltságai körét még tetézi az, hogy az évek folyamán létrehozta jól felszerelt öntőműhelyét, és kitűnő bronzöntő mesterré képente magát, aki gyakran közvetlen fizikai munkával is hozzájárul szobrászkollégái alkotásainak megvalósításához. Szerencsére nagyok az energia- és ötlet-tartalékai, folyamatosan gyarapodnak a kispasztikái, amelyek szervesen kapcsolódnak a szűkebb pátriához, de tőlünk jóval távolabbi művészetkedvelő tábornak is szólnak. Elképzelhető, hogy kései korok emberei is szeretni fogják Sánta különös szobrocskáit. Hogy mégis konkrétan milyenek ezek? Engedtessek meg, hogy e sorok szerzője önmagá-

tól idézzen annak a tárlatnak a krónikájából, amelyet Sánta Csaba műveiből 2006 október, novemberében rendeztek a marosvásárhelyi Bernády Házban:

*Bronznépességről beszéltek, mert a geometrikus és az organikus formák egybefonódnak ugyan ezeken a kispasztikákon, de egyértelmű, hogy emberi alakokkal, fogalmakkal, tulajdonságokkal, jelképekkel van dolgunk. Nőkkel és férfiakkal, kettejük közös dolgaival találkozunk a tárlaton. Nász és gyász, születés és elmúlás, kezdet és vég és mindaz, ami közte van, öröm és bánat, dicsőség és gyarlóság, helytállás és öndicsőítés s még ki tudja mi minden tűnik föl a Sánta-féle pasztikai ötletziporkák kavalkádjában. Ökonómikus, tömönatos megfogalmazásban, ám igen leleményesen, olykor cifrázva is életfás motívumokkal, csigavonalakkal, különleges karcolatokkal, bemélyülő, domborodó díszítőelemekkel. A humort, a groteszket is kellőképpen adagolva, amiért még emberibbek, még kedvesebbek lehetnek ezek a szobrocskák számunkra. Ölekezés, Nász, Bölcső, A menyecske, A király, Az ör, Kehely, Farsang, Kapu, Elmúlás, A kitüntetett... néhány cím a kiállításról, amelyen régebbi és friss munkák keveredve tanúsítják Sánta Csaba inventivitását, s azt a kivételes adottságot, ahogyan ötvözni tudja a primitív népeknél vagy a gyermekeknél jelentkező természetes naivitást és a tudatosan adagolt, tetszetős mívséget. Mértani idomok, körök, gömbök, háromszögek s az előszeretettel használt kehelyalakzatok, kiterjedések és funkcióhordozó hiányok szerkesztésük antropológiai formákká e szerelnivaló, furcsa kispasztikákon, melyek többsége a lehetséges monumentalitást is elének vetíti.”*



Az elnapolt kiállítás plakátja

## Új tole \* Új tole \* Új tole \*

Korondi Emese

### vészmadár

áldogál kapunkon a vész nem tudja, mi a neve  
üres madárszeme csak néz  
nem tudja miért, csak idetevet  
nem érdekli halál vagy élet  
nem tudja, meddig marad  
nincs benne akarat  
csak áll  
aztán esetlenül  
kitárja szárnyát  
elrepül

### alulnézet

elmúlt és jövőendő emlékek  
magasvasúton jönnek-mennek  
nem szállnak le egyik állomáson se  
mosolyognak, néznek kifele  
jól érzik magukat ott  
néha kinyitják az ablakot  
büfékocsiban ülve  
poharuk felém emelik  
ha integetek nekik

### állandó

kedvence volt a füzöld,  
aztán a rozsdabarna lett,  
aztán a napsárga jött,  
aztán a tengerkék hódította meg,  
szeretett közben orgonalilát,  
narancsot és meggypirosat...  
mondják, ingatag a természeté,  
de az igazi, honnan is tudhatnák,  
a háttér: az mindig éjfékete

### védtelenül

kőkemény pánclomat  
egy percre levetem  
buzogánnyal ront rám  
a világ s lelkemben  
a nyílt törés vonalán  
csorgó együttérzés  
mint testen kívüli élmény  
örökre megváltoztat

## Rejtő Jenő elveszett naplója

Egymást érik a világhálón az olvasmányélményt kínáló, elmélyítő ajánlások, mind több könyvet, szöveget tesznek elérhetővé az interneten a világhírű miatt otthonmaradtak a karanténban levők számára, csak győzzünk válogatni a partatlan kínálatból. Rejtő Jenő mindig a vonzó szerzők közé tartozott, most is biztos sokan fordulnak valamelyik humorteli könyvéhez, rokonszenves hőiséhez. Van egy kötet, még 2016-ban jelent meg a Noran Libro Kiadó gondozásában. Annak a főszereplője maga az író, a 115 éve született Rejtő Jenő. Matuscsák Tamás a szerző, a rendhagyó életregény címe: *Rejtő Jenő elveszett naplója*. A kötet kiadói ajánlójában ez olvasható:

„Garantáltan az eddigi legjobb Rejtő életrajzi regényt tartja kezében az olvasó, mert bármilyen meglepő is, egyik legnépszerűbb írónkról mind ez ideig nem született még ilyesfajta biográfia, legfeljebb jobb-rosszabb életrajzok. Talán még senkiről sem írtak le annyi téves információt, legendás, már-már mesés történetet, mint Rejtő Jenőről, aki maga is nagymértékben forrása volt ezeknek, hiszen gyakran ferdített az igazságon, amikor önmagáról írt vagy nyilatkozott. A különböző szerzők aztán gyakran egymástól is átvették ezeket a mítoszokat, amelyek így ma már széles körben elterjedtek.

Ebben a kuszaságban próbál rendet teremteni e könyv szerzője, aki felveszi ugyan P. Howard mindent humorosan, torzán látó szemüvegét, így megőrizve annak utánozhatatlanul szórakoztató stílusát, de bemutatja

Rejtő komoly oldalát is, a csillagászattól a modernizmuson és a freudi pszichoanalízisen át Tesla és Edison találmányaiig terjedő tudományos érdeklődését, ritka szociális érzékenységet, kisiklott házasságait, testi és lelki problémáit éppúgy, mint szenvedélyes futball-szeretetét és féktelen kártyamániáját, nem feledkezve meg legyőzhetetlen nikotin-, kávé-, alkohol- és amfetaminfüggőségéről sem.”

További kedvcsinálónként ragadjunk ki egy részletet az életregényből az egyik honlap ajánlása alapján:

„1915. március 29., hétfő

Most elmondom, hogy mitől írom ezt a naplót. Mert nem egyszerű. De úgy illik, hogy először is bemutatkozzam. Nevelem Író Kéz, avagy Reich Jenőke, ahogyan a sápadtarcúak hívnak. Hivatalosan a Dob utcai elemi iskola negyedik osztályos tanulója vagyok, mivel azonban a sulinkat szeptemberben hadikórházzá alakították át a most folyó háború miatt, így aztán a Wesselényi utcai iskolaépületbe zsúfoltak be minket is.

Azért kaptam ezt a beszélő nevet, mert állandóan firkálok valamit: versikét, viccet, mikor mihez van kedvem. A bátyáim korábban Golyós Tollnak nevezték, amiről csak némi kézitusa árán sikerült lebeszélnem őket. Szerencsére máris én vagyok a legerősebb háromunk közül!

1905-ben születtem, mint egészen kis csecsemő – többek szerint teljesen meztelenül, de erre az apró részletre már nem emlékszem

(Folytatás a 6. oldalon)

## Az Elveszett örökség most mindenkié

**A képzőművészet, a művészettörténeti íráások rajongói már biztos felfedezték és élvezettel ki is használják, hogy a budapesti Kieselbach Galéria egy ideje naponta valamilyen műtörténeti csemegével igyekszik enyhíteni a bezártságot, a tárlatok hiányát. Március 23. óta tesz közzé facebookos honlapján (Kieselbach Galéria) egy vagy több képet, esetenként könyvrészletet. Azoknak szeretnénk felhívni erre a figyelmét, akik kedvelik a képeket, szobrokat meg az ezekhez fűződő kalandos történeteket, de eddig még nem találkoztak ezzel a világháló ajándékkal. Kezdjük a galériások beharangozójával, ez tömören összefoglalja a lényegét és a szándékot:**

„Még sajnos sokáig meg leszünk fosztva attól, hogy múzeumokban vagy magángyűjteményekben járva személyesen is élvezhesük a magyar képzőművészet alkotásait. Ebben az új helyzetben talán az egyetlen öröm, hogy több idő jut a könyvekre, az olvasásra. Úgy döntöttünk, hogy időről időre mindenki számára elérhetővé tesszük korábban kiadott könyveinket az internet segítségével. Elsőként a 2017-ben megjelent *Elveszett örökség* című album egyik fejezetét adjuk közre: gróf Andrássy Gyula mintaadó kollektívájának izgalmas története elevenedik meg Molnos Péter gazdagon illusztrált tanulmányában. Nem véletlen, hogy erre az összefoglaló munkára esett a választásunk. Már készül a magyar műgyűjtés történetét bemutató könyvsorozat újabb darabja, amely az 1945 utáni korszak jeles kollektívóit fogja bemutatni. Keressük azokat a dokumentumokat, enteriőr-fotókat, leveleket és visszaemlékezéseket, amelyek segíthetik az 1945 utáni magyar műgyűjtés megismerését és rekonstrukcióját. Kérjük, ha a témával kapcsolatos információval rendelkezik, birtokában van olyan

fénykép, amely egykori műgyűjtemények részleteit ábrázolja, jelentkezzen a kötet szerzőjénél (molnos@chello.hu).”

Minden eddig közölt könyvrészlet igen érdekes, de lapunkban nem az Andrássy Gyula műgyűjteményét övező történetbe nyújtunk betekintést, hanem az olvasóink által bizonyára jobban ismert, felejthetetlen nevetetről, a közkedvelt színművészről, Latabár Kálmánról és műgyűjtőszüvevényéről lesz szó. A sztori természetesen Molnos Péter művészettörténész tollából kerekedik ki.

»Bár kétségtelen, hogy az ötvenes és hatvanas évek Magyarországon a legtöbb hivatalos frázis távol állt a valóságtól, akadt néhány, amely kisebb-nagyobb megszorítással ugyan, de jól írta le a helyzetet. Az egyik ezek közül így szólt: „A népi demokrácia arisztokratái a művészek és a tudósok.” Tagadhatatlan, hogy társadalmi presztízis és egzisztenciális lehetőségek terén e két kör, elsősorban a színház és a film világának ismertebb alakjai, valamint az orvostársadalom illusztris figurái messze kiemelkedtek az értelmiség többségének eléggé hervasztó viszonyai közül. Ráadásul ez a réteg abban is kiváltságot élvezett, hogy sokkal gyakrabban nyílt lehetősége a külföldi utazásokra, így némi fogalmat alkothattak a nyugati elit életmódjáról. Ennek igen hasznos folyománya volt a kultúra iránti igény fokozódása, amely akkor is nagy társadalmi haszonnal járt, ha néha „csupán” a vendégek elkápráztatását szolgálta, és igazi mozgatórugója a hiúság és a sznobizmus volt. Nem csoda tehát, hogy a szocializmus évtizedeiben meglepően sok művészt, elsősorban színészt és rendezőt, valamint orvost találunk a műgyűjtők táborában. Hiszen e nemes hobbi kiteljesedéséhez szinte minden korban három dolog kellett leginkább: igény a szépre, tudás a fejben, valamint pénz a bukszában.»

Egyikben sem szenvedett hiányt mai hőszünk, az 1950-es és 60-as évek szórakoztató-

iparának koronázatlan királya, Latabár Kálmán. Ma már alig tudja valaki, de azokban az időkben egyértelműen ő volt a legjobban kereső magyar színész. A Figyelő című gazdasági lap egyik 1958-as számában olvashatjuk, hogy a Fővárosi Operettszínházról kapott 8000 forintos fizetése abszolút csúcsot jelentett. Mögötte a könynyű műfaj másik két sztárja, Honthy Hanna és Feleki Kamill állt hétezeres havi juttatással. A prózai színészek élbolyát többek között Tolnay Klári, Úray Tivadar, Gózon Gyula, Básti Lajos, Gobbi Hilda és Várkonyi Zoltán alkotta 5000 forint körüli bérekkel. Utóbbi számunkra azért is fontos, mert ő volt a korszak egyik legjelesebb műgyűjtője – így róla később még szót fogok ejteni.

De vissza a legendás Lattyhoz, akiről köztudott volt, hogy mindig, még a legvadabb kommunizmus idején is vastagon fogott a ceruzájára, amikor megkérte fellépési árát. Anyagiasságnak tartották, pedig csak pontosan tisztában volt tehetségével és azzal a páratlan népszerűséggel, amelyet még a letűnt rendszer népszerű filmjeivel alapozott meg. A hatvanas években sok irigye akadt, ami oda vezetett, hogy rosszindulatú cikkek sora állította pellengérré fantasztikusnak beállított jövedelme miatt – egy időre ő lett a polgári múltból ittmaradt hahnkirály.

De mennyi is volt az annyi? Hiszen az említett 8000 forintot felszorozva az azóta eltelt idő pénzromlásával, „csupán” félmillió öszszeget kapunk, ami egyáltalán nem jelent fedelmi vagyont. Am akkoriban mindenki tudta, hogy az igazi „okosság” az alkalmi fellépésekben rejlik, s ebben Latabár az ötvenes években, sőt kicsit még utána is verhetetlen volt. Az említett cikk azt is tényszerűen közli, hogy e vidéki turnékon a gázsija helyszínként 1000 forintot tett ki, s ezzel csak a már említett Feleky Kamill tudott versenyezni. A mögöttük kullogó sztároknak, Kabos Lászlónak, Rátonyi Róbertnek vagy Kazal Lászlónak feleennyivel kellett beérniük.

Hogy tisztában legyünk a nagyságrenddel, érdemes egy izgalmas történelmi kitérőt tenni. 1956 tavaszán a kommunista vezetés legitimációs okokból mindenáron igyekezett hazacsábítani az Argentínába emigrált Páger Antalt. A fennmaradt jelentésekből kiolvasható, hogy az 1944-ben politikailag kissé „odakozmált” színészt a nyakára küldött ügynökök többek között egykori pályatársainak otthoni presztízsével és szokatlanul magas fizetésével próbálták jobb belátásra bírni. Döntő érvük pedig így szólt: „Latabár Kálmán havonta 56 ezer forintot keres.” Ez valóban szép summa volt: mai értékre átszámolva közel három és fél millió forint, amiből már bőven tellett jelentős festményekre is.



Munkácsy Mihály: Lány tálcával

És akkor végre nézzük a fényképet és rajta a festményt, amely arra is magyarázatot ad, miért is ugrottunk közel negyven évet a tegnap meglátogatott, 1920-as években fénykorát élő Hubay-palotából a Dózsa György úti Latabár-lakásba. A Bojár Sándor által készített felvétel 1960. március 30-án készült a 40 éves színészi jubileumát ünneplő művész otthonában, családjával – felesége és két gyermeke – társaságában. A falon Munkácsy Mihály Lány tálcával című alkotása lóg, amelyet a megelőző posztban közölt Vidovszky-festményen láthatunk, a Hubay-palota zöld szalonjának bal oldalán. Hogy mikor került Latabárhoz, sajnos nem tudhatjuk, az a meglepő tény azonban bizonyos, hogy Hubay már életében, 1936 februárjában eladta az Arverési Csarnok aukcióján. Sokkal valószínűbb, hogy a neves színész nem ekkor, hanem az '50-es évek folyamán szerezte meg az életmű egyik koronáját, amely Munkácsy legjobb erőit csillogtatja – ez tényleg vitán felül világszínvonal.

Ebben az időben Latabár Kálmán az egyik legjelentősebb Munkácsy-kollekciót építette fel Budapesten. Egyik tanácsadója és egyben barátja a Magyar Nemzeti Galériában dolgozó művészettörténész, Bodnár Éva volt, aki számos művet közvetített a kollektívájába. A katalógusok és a fennmaradt fényképek tanúsága szerint e csodálatos alaktanulmány mellett még legalább öt Munkácsy-kép lett az övé: az Éjjeli csavargók, a Zalogház és az Ecce homo egy-egy kompozíciós vázlata, valamint még legalább két késői tájkép. Mind-egyik egy-egy külön regény, de a hely, az idő és a szuffla is fogyóban, így róluk majd máskor. Pedig de nehéz abba hagyni.»



A Latabár család sírja a Farkasréti temetőben 2019 májusában

Fotó: N.M.K.

## Ariadné nem adja föl

Bízhatunk a mindenkori Ariadnéban. Ha kell, ha kilátástalan is a helyzet, ők megpróbálják fenni a maguk fonalát, amivel talán távol tarthatják a gonoszt, s életet menthetnek. Az ókori hősnőnek sok volt a követője, számosan ismerik, szívlelik példázatát. Mert mindig van remény. Története megannyi költőt meghihletett, számtalan műalkotás témájává vált, zenei, színpadi művek elindítója. A marosvásárhelyi textilművészek az éves bemutatkozó kiállításuk nevét kölcsönözték tőle. Az Ariadnae tárlat hamar kinötte magát, országos, majd kissé bátortalanul ugyan, de

nemzetközi jelleget öltött. És az egyik leginkább várt, legnépszerűbb művészeti eseményként színesíti Marosvásárhely kulturális kínálatát. Életeli, ötletes, derűs, kísérletező, megkapóan tarka kiállításként vonzza a közönséget évről évre.

Március elején a rendezvény fāradhatatlan kurátora, Nagy Dalma ismét szétküldte meghívóit az ország minden fontos művészeti központjába. A 24. Ariadnae május 4-én szeretnénk megnyitni az Art Nouveau Galériában. Amikor a tárlatot megtervezték, még senki sem gondolt a járványra. Azóta bizonytalanná vált minden. Nagy optimizmus kell ahhoz, hogy arra gondoljunk, az elképzelt napon már újra a régi szokásrend szerint élhetünk. A szervezők még nem adják fel a reményt, de ha halasztani szükséges, bizonyára találnak majd megoldást arra, hogy új munkáikat közönség elé vigyék. Újabb alkotások ugyanis biztos lesznek, máris vannak. Több textilművésznel beszéltem, mindannyian dolgoz-



Hunyadi Mária: A tenger gyümölcse

nak, a kényszerhelyzet miatti bezártság alkotómunkával is feloldható.

Hunyadi Mária akár már most is be tudná küldeni az egyik új művét a kiállításra. Mint már annyiszor az eltelt időszakban, most is a tenger világa ihlette meg. Fényképet is készített a méreteiben nem túl nagy, de annál meg-

lepőbb, színeiben, formájában, anyaghasználatában igen eredeti és nagy adag inventivitást mutató textíliájáról. Különös, tetszetős látvány A tenger gyümölcse, a nagy homár, jól fog mutatni majd a leendő Ariadnae XXIV. felhőzatalában. További kiapadhatatlan alkotókedvet és jó munkát mindannyiunknak! (N.M.K.)



Kuszálék Péter

## Ülj veszteg!

– Példázat –

Pandémiák idején hatalmasra dagad a világvége-hangulat, s a nyomában hömpölygő pánikhullám. A hordalékban pedig ott tapicskolnak a szélhámosok, akik panaceákkal, tűzijátékkal és rózsaszín lufikkal árasztják el a piacot. A természeti katasztrófák és a pukkanó atomeróművek környékén ott tolonganak és összecukható asztalokról kínálják az öngyújtó nagyságú, gyöngyházberakásos 'generálfrász' friss kollekcióját.

Engem soha nem érdekelt a világvége, ezért nem akartam sem ürepülőt barkácsolni, sem bevándorló-útlevelet szerezni a Proxima Centauri galaxis valamely lakályos bolygó-jára. Minden rémhír csak addig tart, ameddig futja a garanciája.

Szemléldődjünk kissé a téma mentén. Az első két sztorit már olvashattad a *Hosszú úton* című, 2013-ban kiadott naplóregényemben, most azért emeltem át ide, mert jól illusztrálja mai mondandómat.

A) A mesékkel való okosítás szép szokása majd minden kultúrában megtalálható. Frapáns indiai mesét hallottam régebbecske, több változata is elterjedt.

„A kertész ijedten szalad a maharadzsa-hoz, hogy adná kölcsön neki a leggyorsabb lovait, mert az imént a halált látta a kertben, s ha estig sikerül Delhibe jutnia, akkor ott elvegyülhetne a tömegben, s talán megúszná a dolgot. Teljesítik a kérését, a kertész elporzik, a maharadza pedig kísétál a kertbe. Találkozik a halállal, aki a rózsák között nézelődik. – Miért ijesztgeted a kertészetet? – Nem ijesztgetem, csak kérdően feleltem a két karom, mit keres ő még itt, mikor este Delhiből kell őt majd elvinnem.”

B) Az alábbi mesét Ray Bradbury, az Újvilág dús fantáziájú írója szerezte. Csak kevés írását olvastam, mert a sci-fi irodalom nem tudta belopni magát a szívembe, termékeiben sok a léha fantáziálás. Bradburyt azért szeretem, mert földi dolgokról beszél; tanulságos embermeséket talált ki, nem képtelen technikai trükköket akar megetetni az olvasóval. Az alábbi novellinóját is jónak tartom. Címe: *A világ utolsó éjszakája*. Rövid és egy-

szerű. A stílusa talán a lektúr alsó határánál csámorog, de most ne erre, hanem a témára figyelj.

Férj és feleség délutáni beszélgetésével kezdődik az írás. A nő néhány napja azt álmodta, hogy a beszélgetést követő éjszaka után nem lesz ébredés. Lassan kiderül, hogy a városka minden felnőttje tudomást szerzett a világ utolsó éjszakájáról, leginkább álom útján. Az újság nem írja, minek is írnia, hisz már mindenki tudja. „– Kíváncsi vagyok, hogy ma este, az elkövetkező néhány órában a többiek mit csinálnak?”

– Színházba mennek, rádiót hallgatnak, nézik a tévét, lefektetik a gyermekeket, s lefekszenek maguk is, mint mindig” – válaszolta a férfi, majd ők is ugyanazt teszik. Eloltják a lámpát, jó éjszakát kívánnak egymásnak. Pont. Nem tudjuk meg, hogy miben is állt a 'világvége', de nem is fontos.

Normális emberek normális reakciója. Nem volt pánik – ez meglep, mert az amerikaiak egy náthás tyúktól is begazolnak. A városka lakói nyugodtan vették tudomásul a kollektív halálos ítéletet. S ez jó. Mert nincs hova menekülni. Hiába lovagolsz Delhibe vagy repülsz az Antarktiszra, a halál ott is utolér.

C) *Navigare necesse est*. Jelentése: hajózni szükséges. Átvitt értelme: ismerjük ugyan a viharos felszín és az örvénylő mélység veszélyeit, de nem mondhatunk le a hajózásról. Bakos Ferenc szótárában nincs benne a mondás cinikus (apokrif?) második fele, de mi tudjuk, hogy létezik: *vivere non est necesse*; vagyis: élni nem muszáj.

Napjainkban a hajózás biztonságosabb lett, száz éve a gépkocsik irtják sokkal nagyobb hatással az embereket. Nem írom ide, hogy hányan haltak meg az országutakon a jó öreg Ford T-modelljének megjelenése óta, mert a *tegnapi statisztikák mára* már elavultak.

E három kis példázat lényegét a Költő egy mondatban foglalta össze: az ember az életet a halálra ráadásul kapja. Valami hasonlót olvashatsz a Teremtés könyvének második oldalán is, ahol az Úr ekként figyelmeztette

Ádámot a veszedelemre: „A kert minden fájáról ehetsz. De a jó és a rossz tudás fájáról ne egyél, mert amely napon eszel róla, meghalsz.” Arról nem szól az írás, hogy Ádám miként kommentálta az utasítást, de amúgy is csak két választási lehetősége volt: vagy betartja, vagy nem. A többit már tudjuk. Ósapánk konoksága miatt az egész emberiség halálra van ítélve. Azóta tízezernyi hasznos tanácsot fogalmaztak meg, hogy miként bírjuk ki ezt a 'rettenetes' (de miért az?) traumát, az egyik legszebb így hangzik: „úgy dolgozz, mintha száz évig élnél, s úgy imádkozz, mintha holnap meghalnál.” – Jót tudjuk: az ilyen remek vigaszok sem nógatják arra a tolatlan kétlábúakat, hogy mizserálás nélkül elfogadják a kaszás toborzóját.

Ha ismered Mörfi meséit, akkor már hallottál Malvin anyóról, aki a hatodik generációt nevelgeti-ápolgatja a családunkban. Öreg bútor a háznál, nem is tudjuk, hogy rokon-e vagy csak úgy hozzánk csapódott. Idén február 29-én volt a születésnapja, kiszámolható, hogy 1780-ban született. Kétszáznegyven naptári év, de csak hatvan születésnap.

Pozsony környékéről származik, akárcsak a dédapám. Élettapasztalatban verhetetlen. Most elmondja az esélyeidet. Nem tarotkártyából és nem a Jupiter mágikus tereinek elemzéséből, csupán a paraszti logika mentén.

„Kétszer két lehetőség van: vagy megbetegszel, vagy nem; vagy meggyógyulsz, vagy nem. Hogy érthetőbb legyen, végy két darab féltényrnyi áttetsző fehér papírt. Rajzolj mindegyikre egy-egy négyzetet, középen válaszd ketté egy egyenessel, a két téglalap egyikét satírozd be lazán, majd az egyik papírt fordítsd el kilencven fokban, s tedd a másikkra, úgy, hogy a két nagy négyzet fedje egymást. Mit látsz? Négy kisebb négyzetet: egy feketét, két szürkét és egy fehéret. A fekete: megkaptad és elpatkolsz; a fehér: nem kaptad el, és még kapsz egy kis haladékot. A két szürke közül az egyik: elkapod, de meggyógyulsz. Ez is nagyon jó. A negyedik eset: nem kaptad el, mégis meghalsz – más okból. Nincs egyéb dolgod, mint türelmesen megvárni a Sors döntését. A vírusok ellen nincs orvosság: sem vitamin, sem az antibiotikum nem használ. Csak a megelőzés: ülj veszteg! Ez a vesztegzár lényege: ne kóricálj az em-

berek között, ülj otthon és várj. Türelmesen. Reménykedve.”

Malvinnak szerencséje volt, az ő élete nem a fenti négy esély, hanem a csoda mentén alakult. 1809-ben két hétig feküdt egy pozsonyi kórházban. Valamilyen fertőzést kaphatott, diagnózist az akkori orvosok nem tudtak föllállítani. A második hét végén elvesztette az eszméletét, három napig félrebeszélte és hánykolódott, a negyedik nap reggel gyógyultan ébredt. Azóta semmi baja, a jelek szerint örökös védettséget szerzett minden nyavalya ellen. Akkor elkerülte a kaszás figyelmét, többé pedig már nem került a látómezejébe.

Malvin többször is elmesélte a családunk sorsát, a legfrissebb változatot néhány hete mondta el, a születésnapom: „A Pozsony melletti Sasváron 1818-ban született János dédapád 47 évesen – már Aradon – jutott odáig, hogy megnősülhessen. Ferenc, az első gyermeke felnőtt és megnősült, de gyermekük nem lett. Az ő szerepe az volt, hogy József öccsének négyéves Jánoskáját 1915-ben magához vegye – elkülönítésre. Ez a Jánoska cseperedett Jánossá, és nemzett téged, drága Péterem, aki, lám, már a hetvenegyet is elrúgtad. A történethez tartozik, hogy Édesapádnak négy testvére volt: Ferike csecsemőként halt el, a nyolcéves Józsika pedig kanyaróban – a spanyolnátha néhány évvel később aratott –, s a nagyapád tíz nap múlva követte a kisfiát. Apád az ő betegségük idején volt elkülönítve, így maradt meg. Édesapád másik két nénjével a tüdővész végzett: Erzszi huszonnyolc évesen, őt követte a két fia, majd Iluci, akinek nem volt gyermeke. Öreganyád pedig fölnevelte az egy szál életben maradt magzatát. Türelmesen. Reménykedve. Amikor 1943-ban meghalt, Édesapád a fronton volt. – A többi már az élőkörül szól: '45 és '49 között érkezett János, Piroška és Péter. 1969 és 1981 között jött a hét unoka, majd a tizenkét dédunoka, de azoknak már nem győzöm meggyegetni a születési éveit” – mondotta Malvin, majd felállt a hokedliről, és a konyharuhát föllibentette a kályha fölött kifeszített kenderspárgára. A vállá fölött még hátraszólt: „A jó öreg William ezt így foglalta össze: a kaszással, ki holnap elragad, csak úgy dacolhatsz, ha gyermeked marad.”

Marosvásárhely, 2020. március 29.

Spiró György

## Európa csendes

Mennyire tavasz van!  
Egy műhold tekintete  
motosz a hajamban.

Apró vagyok,  
de kinagyítható.  
Mégse látják,  
hol döfnek át  
a koordináták.

Elzúgtak forradalmaim.  
Tovagördül  
a Göncöl-szekér.

Ősszel szeszeltem,  
télen havaztam,  
állok. Tavasz van.

\*1946-ban ezen a napon született a költő. A vers *A szellem lakomáján* című kötetben (PIM-DIA adatbázisa, 2010) található.



Cirkusz ... Simon Zsolt grafikája

## Rejtő Jenő elveszett naplója

(Folytatás a 4. oldalról)

pontosan. Nemsokára elvégzem tehát a negyedik elemít, mert szüleim már egész fiatalon beirattak az iskolába, és mit tehet ez ellen egy védtelen gyermek, mint én?!

Éppen ma ünneplem a tizedik születésnapom, amire szüleimtől más ajándékok – egy ékszertereknős, egy focilabda és néhány könyv mellett – Téged kaptalak, drága Naplóm, szüleim ugyanis pontosan tudják, mennyire szeretek írni. Persze olvasni is, így örültem a könyveknek: Molnár Ferencről A Pál utcai

fiúk, Vernétől a 80 nap alatt a Föld körül és Swifttől a Gulliver utazásai kerültek fel a már amúgy is roskadozó polcomra.

Apuka szerint, akit mi tisztelettel tudóan Nagy Főnöknek hívunk, állati szép gyerek vagyok: magas és vékony, mint egy zsiráf, és nagyfülű, mint egy elefánt. Persze nem tudom, miért csodálkozik ezen, hiszen ő vett el egy Wolf-lányt, akit mi Anya Farkasnak becézünk a háta mögött, így hát természetesen, hogy sok állatias tulajdonságom van.

Tavaly óta új cím alatt lakunk, de anélkül, hogy költözködnünk kellett volna. Az történt ugyanis, hogy új házszámokat kaptak a környék épületei, így egyik este még a Szövetség utca 22-ben aludtunk el, de másnap már az Izabella tér 5-ben ébredtünk. Az I. emelet 9-ben lévő Farkas Tanyán lakunk. Igen, az Erzsébetváros kellős közepén, egy valódi farkastanyán – és nem csak a Mama miatt. A ház tulajdonosa ugyanis egy bizonyos báró Walterskirchen Farkas (akit mi persze sosem látunk, csak a titkára jön el minden hónap ötödikén a lakbért beszédni), így duplán is jogos az ordások emlegetése szerény hajlékunkkal kapcsolatban.

Az alomból még két bátyusom van: Lali (Tiszta Ideg – mert kicsit ideges típus) és Gyulus (az Utolsó Mohikán – mert már harminchatszor olvasta el ezt a könyvet). Velünk él még Paulina nagy, azaz Nagy Mami is (aki nevével ellentétben nem Nagy Főnök anyukája, hanem Anya Farkasé), valamint Genis Naccsád, a cselédlány. És persze állandóan itt él velünk, vagyis inkább körülöttünk Kicsi Anygal, akinek fotója minden szobában, emléke pedig mindannyiunk szívében díszhelyet foglal el, és aki miatt Anya Farkast sosem látjuk mosolyogni.”

## Virtuális hagyományaink

## Pályázati felhívás



Illusztráció

**A Hagyományok Háza pályázatot hirdet online népművészeti módszertani tartalmak elkészítésére. A benyújtási határidő: április 15.**

A Hagyományok Háza „*Ti megálmodjátok, mi segítünk megvalósítani!*” jelmonddal – online népművészeti módszertani tartalmak elkészítésére – tesz közzé pályázati felhívást. A tender kiírónak szándéka szerint a jelen embert próbáló időszak lehetőséget nyújthat korábbi ötletek megvalósítására, asztalfiókban heverő tervek kidolgozására, amelyek végleges formába öntésében az intézmény partnerként vehet részt. A pályázat egyedi lehetőséget biztosít táncosoknak, oktatóknak, zenészeknek és kézműveseknek kreativitásuk bizonyítására.

A felhívás szerves folytatása a Hagyományok Háza két évtizedes törekvéseinek. Munkatársai hisznek abban, hogy a néptánc, a népzene, a népi kézművészet megtartó erőt jelent a nehéz időkben mindenki számára. Jóllehet a művészeti ágakban különösen fontos a személyes kapcsolat, napjaink digitális eszköztára áthidalhatja a távolságot és a bezártságot. A

kezdeményezők szerint a népművészet így sohasem látott mértékben költözhet be otthonainkba, tanulhatunk táncot, interaktív módon sajátíthatunk el néprajzi, népzenei ismereteket, koncertekre juthatunk el a világhálón keresztül. Az időt kihasználva, népi hangszereken tanulhatunk meg játszani, vagy – kísérletezőkedvünk szerint – megismerhetünk kézműves-technikákat.

A digitális tudásmegosztásba a népművészet terén tevékenykedő néptánc- és népzenei előadóművészeket és tanárokat, kézműves oktatókat és alkotókat kívánják bevonni; a jelentkezőktől broadcast minőségű interaktív, digitális, aaudiovizuális segédanyagok részletes, írásos kidolgozását várják. A Kárpát-medencéből és a diaszpórából érkező pályázatokat a Hagyományok Háza szakemberei értékelik és bírálják el, a nyertes pályázatokért az intézmény tekintélyes összeget fizet. A tervek megvalósítását az intézmény saját eszközeivel is segíti.

Pályázati határidő: 2020. április 15., éjfélig

Információk: <https://hagyomanyokhaza.hu/hu/virtualishagyomanyaink>

## Tilos vezetés közben telefonálni

## Az államfő kihirdette a törvényt



Kihirdette Klaus Iohannis államfő a törvényt, amely tiltja a gépkocsivezetők számára a vezetés közbeni mobiltelefon-használatot, kivéve a kihangosítóval rendelkező készülékeket.

A közúti közlekedést szabályozó törvényt módosító 2019/11-es sürgősségi kormányrendelet értelmében tilos vezetés közben mobiltelefont vagy bármilyen

más multimédiás eszközt használni vagy a kézben tartani.

A rendeletet a képviselőház módosította egy olyan kitétel bevezetésével, amely szerint kivételt képeznek a mobiltelefon-használatra vonatkozó tiltás hatálya alól a kihangosítóval rendelkező készülékek. (Agerpres)

A legnyomorultabb érzés, mikor hiányzik valaki. Körülnézel, nem érted... Minden a helyén van az életedben: a tárgyak, a személyek, csak éppen hiányzik valaki, keresed, reménykedsz és várod... Van akinek az a sorsa, hogy örökké a szívedben maradjon, még ha távozik is az életedből.

Örök fájdalommal emlékezünk április 4-én az ákosfalvi GYÖRGY FERENCZRE halálának második évfordulóján. Megtört szívű felesége és lánya. (mp.-l)



A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

## MINDENFÉLE

KÉSZÍTÜNK: külső műanyag/alumínium redőnyöket, szalagfüggönyöket, harmonikaajtókat, szúnyoghálókat. Tel. 0744-121-714, 0265/218-321. (7011)

VÁLLALUNK tetőjavítást, csatorna-készítést, szigetelést, bármilyen javítást. Tel. 0759-467-356. (7266)

## MEGEMLÉKEZÉS

„Emlékezetek, s kérlek, ne felejtsetek! Emlékezetek, és a végen túl is szeressetek! Emlékezetek, s akkor talán örökre veletek lehetek!”

Kegelettel emlékezünk április 4-én a szabédi születésű AMBRUS MAGDOLNÁRA szül. Szombathalálának első évfordulóján. Jószágát, áldott, szép emlékét szeretettel örizzük. Családja. (p.-l)

Nem vársz már minket ragyogó szemekkel, nem örülsz nekünk szerető szíveddel. De egy könnycsepp a szemünkben érted él, egy gyertya az asztalon érted ég. Szeretet, amit tőlünk soha senki el nem vehet. Telnek a hónapok, múlnak az évek, szívükből szeretünk és nem felejtünk téged. Fájó szívvel emlékezünk MOLNÁR ROZÁLIA szül. Simon volt kereskedőre halálának 5. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Emlékét őrzi lánya, Ildikó, veje, Csaba, imádott unokája, Bettike, nővére, Annuska, sógora, Sándor, sógor-nője, Ica. (7261-l)

Szomorú szívvel emlékezünk a nyárádgálfalvi születésű TÓTH EMMA (született Fekete) tanító-nőre halálának első évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szeretetei. (-l)

## ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, nagymama, testvér, sógornő, rokon, TROMBITÁS MÁRIA életének 91. évében csendesen megpihent. Temetése április 5-én 13 órakor lesz a marosugrai temetőben. Búcsúzik a gyászoló család. (-l)

Az elválás fájdalommal emlékezünk az andrásfalvi id. ÁCS KÁROLYRA. Április 4-én 8 éve utolsót dobant szerető szíve. Emlékét őrizzük egy életen át: felesége, gyermekei, unokái és dédunokái. Pihenj csendesen, ahol nincs fájdalom, szívünkben örökké élni fogsz. (sz.-l)

Tárgu Murco 88, Sovata 102  
Marosvásárhely Szovata  
r . a . d . i . o  
Roghin 94.7, Sighişoara 104.3  
Szászrégen Segovár

Spălătorie și detailing auto  
**Beltrand**  
autómosó és -kozmetika  
- külső-belső tisztítás  
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás  
- szőnyegmosás  
Marosvásárhely  
Predeal u. 97 sz.  
Telefon: 0265/223-902  
0740-393-060

atlasfm  
TG.MUREȘ • MAROSVÁSÁRHELY  
GREAT MUSIC FOR A GREAT CITY!  
106.4 FM  
@AtlasFmMures

radio.kptv.ro  
**KPTV**  
THE ROCK STATION  
radio.kptv.ro

**SEGÍTSÉGRE VAN SZÜKSÉGE?**  
**ÖNKÉNTESEINK BEVÁSÁROLNAK VAGY SEGÍTENEK**  
**GYÓGYSZEREIT BESZEREZNI**  
**EGÉSZ MAROSVÁSÁRHELY**  
**TERÜLETÉN.**

HÍVJON MINKET TELEFONON:  
**0721 297 417** 09-17  
 ÓRA KÖZÖTT

VAGY JELENTKEZZEN ONLINE PUNKTON:  
**www.soooszoltan.ro**

**SOÓS**  
 ZSOLNA



**NON STOP**  
 állunk rendelkezésére!

**RexoGold**  
 a te zálogházad

Str. Frantz Liszt nr. 11  
 Telefon: 0265 - 25.11.11  
 Mobil: 0748 - 25.11.11  
 www.rexogold.ro

**HÍRADÓ**  
 LIVE 16.00  
 LIVE 19.00

**TÁJÉKOZÓDJON HITELES FORRÁSBÓLI!**  
**AZ ERDÉLYI MAGYAR TELEVÍZIÓ HÍRMŰSORÁBÓLI!**

**Egyenesen a nappalidba.**

Rendeld házhoz a legjobb könyveket!

**Házhoz röpitjük a legjobb könyveket. A Kobak Könyvesbolt ettől a héttől házhoz szállítja azokat a könyveket, melyeket a szobafogság előtt nem sikerült beszerezned.**

**Marosvásárhelyi Rádió Románia** **96 FM**  
**106,8 FM**  
**1323 AM**

www.marosvasarhelyiradio.ro

#### FONTOS TELEFONSZÁMOK

- |   |  |  |
|---|--|--|
| • Romtelecom-tudakozó                                       | - információ - 118-932   | • Fogasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625   |
| - általános - 118-800                                       | • Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112 | • Vasútállomás - 0265/236-284  |
| • Rendőrség - 0265/202-305                                  | • SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110                            | • Távolági buszállomás - 0265/237-774  |
| • Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177       | • Optika-Optofarm - 0265/212-304   | • Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 |
| - 0265/212-304  | - 0265/312 436   | - 0744-282-710   |
| - 0265/250-120  | - 0265/263 351   | • Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865  |
| - 0265/263 351  | • Optolens szemsebészet - 0265/263-351   | • koporsók, kellékek, - 0745-606-215   |
| • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658                  | • Marmed - 0265/250-344  | • koszorúk - 0745-606-269  |
| - 0729-024-380  | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658   | • és halottszállítás - 0758-047-604  |
| Labor - 0751-114-307  | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | • Melinda temetkezés - 0741-615-661  |
| e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro                     | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | • Onești tér 12. sz., a Litoral mögött, teljes körű szolgáltatás - 0740-263-907  |
| • Dora Optics - 0733-553-976                                | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | - 0265/311-862   |
| • Dora Medicals - 0265/212-971                              | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | • Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442  |
| • Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222-446 | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | - 0265/262-907   |
| • Lézerakupunktúra - 0722-885-851                           | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | • Thomas Hux sofőriskola - 0741-235-239, - 0365/882-842  |
| • Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0365/404-664        | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | • Üveg-tükör szerelése, házhozállítás - 0265/248-430   |
| • Prefektúra - 0265/266-801                                 | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | <b>Utazási irodák</b>  |
| • RDS-RCS - 0365/400-401                                    | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | - MAORI turisztikai iroda - 0365/440-528   |
| - 0365/400-404  | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | www.maori.ro e-mail: info@maori.ro   |
| • Áramszolgáltató vállalat - 0800-801-929                   | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | - Transervice - 0265/216-242   |
| - vidék - 0265/929  | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | - World Travel Shop - 0265/216-768   |
| • Delgaz Grid - 0265/200-928                                | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | • turisztikai iroda - 0265/269-900   |
| - 0800/800 928  | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | - Bálint-Trans - 0745-611-999  |
| • Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702             | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | 9-17 ó. - 0265/255-092   |
| - közönségszolgálat - 0265/208-888                          | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | - Intertours - 0265/264-011  |
| - központ - 0265/208-800                                    | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | Royal GTS - 0265/269-308   |
| - 08008 208-888   | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | 0731-898-989   |
|   | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | Hu 0036-306-053-753  |
|   | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | - Family Holiday - 0365/449-833, - 0749-922-887  |
|   | • Marmed járóbeteg-rendelő: - 0729-024-380   | - Thomas Hux utazási iroda - 0365/882-842, - 0772-068-684  |

**Méltányos reklámdíj fejében**  
**állandó szereplője lehet**  
**a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.**  
 Várjuk jelentkezését  
 a 0265/268 854-es telefonon.